

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ: 20 РОКІВ НАУКОВОГО ПОСТУПУ ТА ІННОВАЦІЙ

*Наукова доповідь на ювілейному заході Інституту професійної освіти НАПН
України 14 травня 2026 р.*

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2026.8139>

РАДКЕВИЧ

Валентина Олександрівна

доктор педагогічних наук,
професор, дійсний член
(академік) НАПН України,
директор Інституту
професійної освіти
Національної академії
педагогічних наук України,
м. Київ, Україна

Анотація. У науковій доповіді здійснено комплексний ретроспективний та аналітичний аналіз двадцятирічної діяльності Інституту професійної освіти НАПН України (2006 - 2026 рр.) в контексті еволюції вітчизняної педагогічної науки та реагування на масштабні цивілізаційні, безпекові й соціально-економічні виклики. Визначено й систематизовано ключові етапи інноваційного становлення Інституту: від закладення теоретико-методологічних засад Національної системи кваліфікацій та модульно-компетентнісного підходу до активного проектування високотехнологічних цифрових екосистем, SMART-технологій і розвитку дуальної форми навчання. Особливу увагу приділено діяльності установи в умовах воєнного стану, зокрема стратегічній переорієнтації тематики досліджень на забезпечення національної стійкості, професійну адаптацію ветеранів та внутрішньо переміщених осіб. Доведено високу ефективність міжінституційної взаємодії Інституту з органами державної влади, профільними інститутами НАН, НАПН і НАМН України, а також із широкою мережею соціальних партнерів і роботодавців, що втілювалося у створенні нових професійних стандартів, відкритті галузевих кваліфікаційних центрів та розгортанні масштабної експериментальної бази. Розкрито значення власної багаторівневої системи популяризації результатів досліджень, яка охоплює розвинену мережу вебсайтів, репозиторіїв, електронне продовжуване видання «Інноваційна професійна освіта» та фаховий журнал «Професійна педагогіка». Обґрунтовано, що високий кадровий потенціал та авторитетні наукові школи дають змогу Інституту виконувати функцію провідного аналітичного центру з модернізації та гармонізації системи вітчизняної професійної і фахової передвищої освіти відповідно до європейських стандартів.

Ключові слова: професійна освіта; фахова передвища освіта; Інститут професійної освіти НАПН України; людський капітал; компетентнісний підхід; цифрова трансформація; Індустрія 5.0; дуальна освіта; експериментальна діяльність; повоєнне відновлення.

У 2026 р. Інститут професійної освіти НАПН України відзначає своє двадцятиріччя. Для наукової установи – це вік розквіту, коли фундамент уже міцний, а горизонти майбутнього – безмежні. Наш шлях від 2006 р. до сьогодні був непростим, але надзвичайно змістовним: від перших кроків у забезпеченні розвитку професійної освіти України до статусу провідної наукової установи. Наша місія залишається незмінною: «від наукових досліджень – до кращих освітніх практик».

Кадровий потенціал Інституту є його головним активом та інтелектуальною бронею, що дала змогу вистояти в умовах безпрецедентних викликів. Статистичні показники підтверджують високу

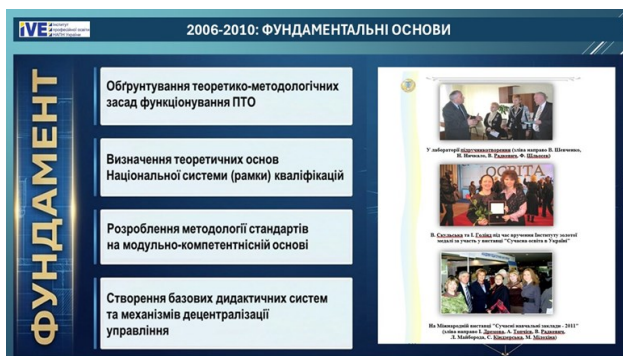
експертність наукових співробітників: 86,7 % штатних працівників мають наукові ступені докторів і кандидатів наук. Спадкоємність поколінь забезпечується збалансованою віковою структурою колективу: середній вік наукових працівників становить 54 роки, що створює умови для гармонійного поєднання фундаментальності академічних традицій із динамізмом молодих дослідників. В Інституті сформовані й успішно розвиваються вісім наукових шкіл, кожна з яких забезпечує глибину, міждисциплінарність і практичну спрямованість наукових досліджень.

Конкурентоспроможність установи посилюється активною інтеграцією науковців у світовий дослідницький простір, про що свідчить наявність персональних профілів у наукометричній базі Web of Science у 73 % фахівців та понад 60 % – у базі Scopus. Такий інтелектуальний потенціал став підґрунтям для трансформації Інституту в провідну експертну платформу, здатну генерувати випереджувальні рішення для розвитку людського капіталу держави.

Ретроспективний погляд на два десятиліття діяльності Інституту дає змогу простежити шлях еволюції: від закладення фундаментальних теоретичних основ до розроблення інноваційних технологій і методик навчання для забезпечення якості професійної освіти та повоєнної відбудови України. Кожен п'ятирічний етап нашої історії був відповіддю на актуальні запити суспільства та свідченням здатності наукового колективу працювати на випередження, створюючи дієві рішення для майбутнього держави.

Перший етап діяльності Інституту, що охопив період з 2006 по 2010 рр., став часом закладення фундаментальних теоретико-методологічних основ функціонування професійної освіти в умовах ринкової економіки. У цей період було сформовано концептуальні основи Національної системи кваліфікацій, обґрунтовано методологію розроблення стандартів на модульно-компетентнісній основі та запропоновано моделі навчання за новими укрупненими професіями. Важливим досягненням означеного часового проміжку є розроблені дієві механізми децентралізації управління галуззю й започаткування підготовки інформаційно-аналітичної системи «ПРОФТЕХ –ІНФО», що дало змогу підвищити рівень гнучкості професійної освіти, зорієнтованої на запити регіональних ринків праці.

Другий етап, що тривав упродовж 2011 - 2015 рр., ознаменувався системним переходом до компетентнісного підходу в проектуванні зміс-

ту освіти та моделюванні управління розвитком професійної сфери. Наукові пошуки змістилися в площину дослідження праці у високотехнологічних умовах і вдосконалення особистісно-розвивальних технологій. Значну увагу було приділено психолого-педагогічному супроводу професійної кар'єри молоді та розбудові інформаційно-освітнього середовища. У цей період відбулася інтенсифікація розвитку ІТ-компетентності педагогів, що вилилося у створення затребуваних електронних навчальних ресурсів, широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес і стало підготовчим етапом до майбутньої цифрової трансформації галузі.

Третій етап розвитку, що охопив 2016-2020 рр., характеризувався активним проектуванням високотехнологічних цифрових середовищ і обґрунтуванням методичних систем дистанційного професійного навчання. Установа зосередилася на впровадженні SMART-технологій і глибокому вивченні дуальної форми освіти як ключового інструменту зміцнення партнерства з роботодавцями. Важливою віхою стало офіційне започаткування у 2017 р. наукового супроводу фахової передвищої освіти. Відповіддю на глобальні виклики пандемії став запуск інноваційної платформи «Педагог-новатор» (Інститут професійної освіти НАПН України, б. д.-б) та розгортання систем дистанційного навчання на базі Moodle, що забезпечили неперервність освітнього процесу в національному масштабі й підтвердили здатність науковців оперативно реагувати на кризові ситуації.

Четвертий етап інноваційного становлення наукової установи, що розпочався у 2021 р. й триває донині, є періодом стратегічної переорієнтації діяльності на забезпечення національної стійкості й безпеки держави. В умовах воєнного стану здійснено повний перегляд тематики досліджень з фокусом на цифрову трансформацію за стандартами Індустрії 5.0, розвиток змішаного навчання й професійну адаптацію ветеранів і вну-

трішньо переміщених осіб. Сучасна наукова парадигма Інституту базується на концепціях повоєнного відновлення інфраструктури, зміцнення людського капіталу засобами екоорієнтованих технологій і проектування нових моделей молодіжного підприємництва. Установа активно розробляє рішення для енергетичної незалежності та «зеленого переходу», що відповідає глобальним трендам сталого розвитку.

За цей екстремальний період було обґрунтовано 6 концепцій, 8 моделей, 6 методичних систем, 23 методики та 3 технології навчання, спрямовані на повоєнне відновлення інфраструктури та економіки. Наукові розробки установи – від екоорієнтованих кейсів для будівельної галузі до нової парадигми молодіжного підприємництва – стали дієвим інструментом зміцнення людського капіталу. Висока інтенсивність науково-методичного супроводу під час війни підтверджується проведенням понад 65 масових заходів та стабільною активністю YouTube-каналу Інституту, який наприкінці 2025 р. зафіксував понад 92,4 тис. переглядів (Інститут професійної освіти НАПН України, б. д.-а).

Упродовж двадцяти років в Інституті виконано 45 наукових досліджень, із яких 29 фундаментальних і 16 прикладних. Науковий доробок установи містить понад 350 педагогічних інновацій, впроваджених у діяльність закладів освіти (Радкевич та ін., 2026b, с. 8). Загальна кількість опублікованих праць становить близько 5 тис.

одиниць, зокрема монографії, підручники й навчальні посібники, схвалені Міністерством освіти і науки України до використання в освітньому процесі закладів професійної і фахової передвищої освіти (Радкевич та ін., 2026а).

Важливим показником міжнародного визнання є понад 100 статей у виданнях, що індексуються базами Scopus і Web of Science, а також майже 400 англійських праць, в яких світовій спільноті презентовано досягнення української педагогіки.

Діяльність Інституту з упровадження наукових здобутків побудована як цілісна система, де кожен результат знаходить свого споживача – від закладу освіти до органів державної влади. Співпраця з понад 360 партнерськими інституціями базується на договірних засадах, живій комунікації та оперативному інформуванні.

Вчені Інституту зробили наукову продукцію максимально доступною: усі видання є у відкритому доступі, зокрема, в Електронній бібліотеці НАПН України – понад 3,6 тис. ресурсів, що пре-

зентуються на науково-практичних заходах та оперативно поширюються (Електронна бібліотека НАПН України, б. д.). Як результат – наші розробки стали частиною Плану відновлення України, національних доповідей та стратегій розвитку професійної освіти, безпосередньо впливаючи на державну політику та захист національних інтересів у сфері освіти.

Для максимального впливу на якість професійної освіти розроблено систему популяризації результатів наукових досліджень, яка об'єднує інституційний, інструментальний та організаційний компоненти (Єршова & Пригодій, 2023). Власна мережа вебсайтів, репозиторіїв наукової продукції, спеціалізована цифрова платформа «Партнерський простір 015» та розвинений YouTube-канал дають змогу здійснювати безперервний науково-методичний супровід педагогів.

Видавнича діяльність Інституту є потужним інструментом презентації наших наукових здобутків, що базується на багаторічних традиціях якості та сучасному цифровому форматі. Маючи статус суб'єкта видавничої справи, в Інституті забезпечується повний цикл підготовки продукції – від професійного літературного редагування та дизайну до перевірки на плагіат і брендування, що робить видання впізнаваними в науковому співтоваристві.

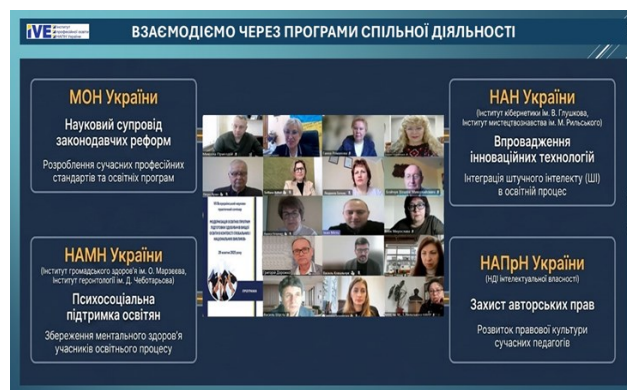
Особливе місце у видавничій стратегії займає фаховий журнал «Професійна педагогіка» (категорія

«Б»), що входить до міжнародного каталогу DOAJ й індексується у провідних наукометричних базах, зокрема Index Copernicus та ERIH PLUS (Професійна педагогіка, б. д.). Журнал став авторитетним майданчиком для оприлюднення результатів досліджень, забезпечуючи високі стандарти академічної доброчесності. Паралельно розвивається електронне видання «Інноваційна професійна освіта», що слугує платформою для оперативного оприлюднення матеріалів конференцій і актуальних моніторингових досліджень (Інноваційна професійна освіта, б. д.). Ця багатовекторна система комунікації забезпечує доступність наукових здобутків для широкого кола стейкхолдерів і сприяє підвищенню h-індексу вчених установи.

В Інституті здійснено трансформацію наукових теорій у доступні цифрові рішення та методичні рекомендації, які допомагають закладам освіти адаптуватися до вимог часу. Завдяки впровадженню технологій змішаного навчання та віртуалізації професійно-практичної підготовки, заклади освіти отримали інструментарій для забезпечення якості навчання в умовах воєнного стану. Інститут виступає ініціатором всеукраїнських конкурсів на кращий цифровий ресурс, стимулюючи педагогів до творчого використання IT-інструментів і формування нових стандартів цифрової дидактики (Пригодій & Лупаренко, 2025).

Завдяки такій активній позиції голос Інституту є вагомим у комітетах Верховної Ради України та Міністерстві освіти і науки України, що робить

наукову продукцію вчених дієвим інструментом для гармонізації вітчизняних освітніх орієнтирів із європейським простором.

Співпраця з Міністерством освіти і науки України, зокрема Директоратом професійної освіти, управлінням атестації кадрів вищої кваліфікації, забезпечує науковий супровід законодавчих реформ і розроблення професійних стандартів та освітніх програм. Взаємодія з інститутами Національної академії наук України, зокрема Інститутом кібернетики імені Віктора Глушкова, сприяє забезпеченню якісного використання технологій штучного інтелекту в виконанні наукових досліджень та освітньому процесі підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, а також післядипломної освіти. Співробітництво з Інститутом мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського зорієнтоване на інтеграцію культурного компонента в професійну підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів. Питання ментального здоров'я, а також психосоціальної підтримки освітян реалізуються спільно з Інститутом громадського здоров'я імені Олександра Марзеєва й Інститутом геронтології імені Д.Ф. Чеботарьова Національної академії медичних наук України. Спільна робота з Науково-дослідним інститутом інтелектуальної власності Національної академії правових наук України забезпечує захист авторських прав і розвиток правової культури педагогів.

Системна координація досліджень із Президією НАПН України та Відділенням професійної освіти і освіти дорослих сприяє участі наукової установи у формуванні державних стратегій розвитку галузі. Співпраця з науковими установами НАПН України, зокрема Інститутом педагогіки, Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна, Інститутом вищої освіти, Інститутом проблем виховання, Інститутом цифровізації освіти, Інститутом психології імені Г.С. Костюка, Інститутом спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, Інститутом соціальної та політичної психології, Інститутом обдарованої дитини, Українським НМЦ практичної психології і соціальної роботи, Державною науково-педагогічною бібліотекою України імені В.О. Сухомлинського й Університетом менеджменту освіти базується на спільній організації й проведенні науково-практичних заходів, взаємному рецензуванні праць та інтеграції результатів в Електронну бібліотеку НАПН України. Така міжінституційна єдність дає змогу оперативно реагувати на виклики воєнного стану та здійснювати науковий супровід відновлення людського капіталу України.

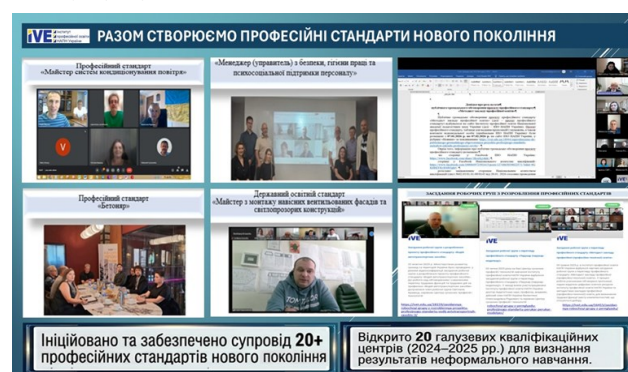

За два десятиліття Інститут став ключовим аналітичним центром, що забезпечує науковий супровід державної політики у сфері професійної й фахової передвищої освіти. Наукові співробітники Інституту брали участь у розробленні положень законів України «Про освіту» (2017), «Про вищу освіту» (2014), «Про фахову передвищу освіту» (2019), стали ключовими експертами та розробниками нового Закону України «Про професійну освіту» (2025), а нині забезпечують імплементацію його положень.

Здійснено понад 300 експертиз, що лягли в основу ключових державних нормативних документів. Сьогодні 16 провідних вчених Інституту є членами 23 агентств, експертних рад і робочих груп.

Крім того, Інститут щорічно видає інформаційно-аналітичні матеріали (26 видань, серія з 2017 р.), зокрема стратегічні документи щодо цифрової трансформації, впровадження штучного інтелекту та використання SMART-комплексів. Увагу приділено державно-приватному партнерству, працевлаштуванню випускників, професійно-практичній підготовці й адаптації молоді до умов виробництва. Ці матеріали у формі аналітичних доповідей для парламентських слухань, Колегії МОН України та Президії НАПН України забезпечують органи влади та стейкхолдерів оперативною інформацією про ризики та перспективи розвитку професійної освіти.

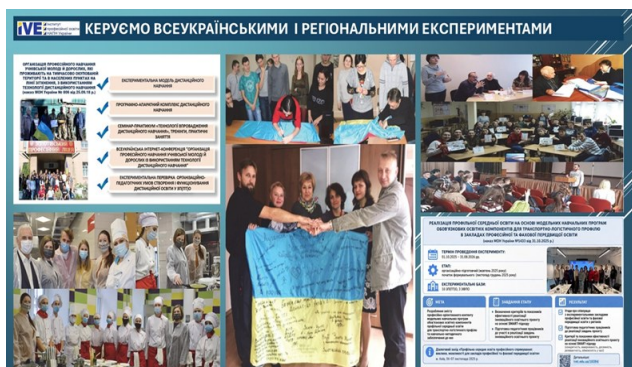

За 20 років Інститут сформував потужну мережу партнерства з роботодавцями, зокрема, Конфедерацією роботодавців України й Інститутом професійних кваліфікацій, що дало змогу розробити понад 20 професійних стандартів нового покоління. Результатом співпраці стало відкриття у 2024-2025 рр. 20 галузевих кваліфікаційних центрів для визнання результатів неформального навчання. Інститут тісно взаємодіє з профспілками, зокрема, Профспілкою працівників будівництва і промисловості будівельних матеріалів України, ТОВ «ІТЦ «ІВІК», ТОВ «Барк системс», ТОВ «Баркс», «Партнер Плюс» та ін. щодо розроблення стандартів і освітніх програм, а також із громадськими організаціями – Всеукраїнською асоціацією працівників ПТО (ВАПП), Асоціацією з роз-

виту професійної й безперервної освіти, що дає змогу координувати запити освітянської спільноти й упроваджувати наукові результати в практику.

Система впровадження наукових здобутків базується на розгалуженій мережі експериментальної діяльності (Радкевич & Єршова, 2024), що за 20 років охопила 73 унікальні експерименти всеукраїнського, регіонального й локального рівнів. Базою для апробації стали понад 1000 об'єктів, серед яких – заклади професійної й фахової передвищої освіти, навчально-методичні центри і провідні підприємства.

Особливе стратегічне значення мають експерименти, реалізовані у складних безпекових умовах, зокрема в Луганській області: від всеукраїнського експерименту з організації дистанційного навчання для здобувачів на лінії зіткнення на базі Золотівського професійного ліцею (2018 – 2020 рр.) до сучасного регіонального експерименту з цифрової трансформації діяльності центрів кар'єри внутрішньо переміщених закладів професійної освіти Луганщини (2024 – 2026 рр.).

Результати всеукраїнського експерименту (2021 – 2023 рр.) щодо підготовки кухарів стали основою для оновлення змісту освітніх програм, створення першого акредитованого Кваліфікаційного центру й інтеграції сучасних технологій за участю провідних шеф-кухарів на базі Комунального закладу професійної (професійно-технічної) освіти «Київський професійний коледж мистецт-

ва та технологій сервісу» й Київського професійного коледжу сфери послуг. З 2024 р. у Вищому професійному училищі № 11 м. Хмельницького впроваджується цифрова платформа для підготовки фахівців машинобудівної галузі, що забезпечує цифровізацію навчання та використання актуального галузевого контенту. У 2025 р. розпочато масштабний експеримент із профільної середньої освіти для транспортно-логістичного профілю на базі 13 закладів прифронтових і деокупованих областей, що за підтримки фонду «Education Cannot Wait» дало змогу запровадити технологію SMART-моніторингу й інноваційний професійно орієнтований контент.

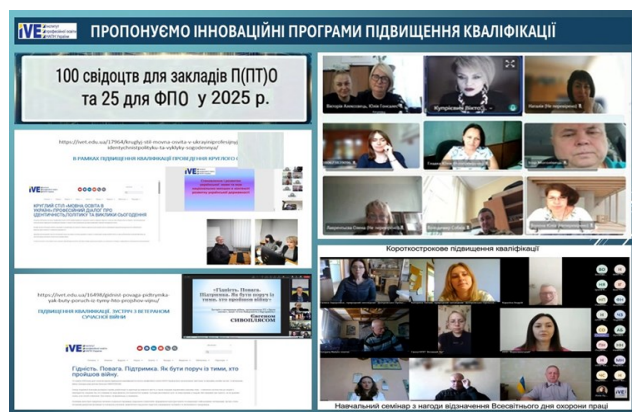
Серед багаторічних партнерів інноваційної діяльності – Дніпровський центр професійно-технічної освіти, Дніпрорудненський професійний ліцей, Київський професійний коледж автотранспортних технологій, Катюжанський професійний коледж, Одеське вище професійне училище торгівлі та технологій харчування, Роменське вище професійне училище, Вище професійне училище № 25 м. Хмельницького, Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг, Бурштинський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ, Немішайвський фаховий коледж НУБіП України, Ржищівський фаховий коледж будівництва та економіки, Автотранспортний фаховий коледж НТУ «Дніпровська політехніка», Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського НПУ імені Олександра Довженка та ін.

Мережа експериментів ефективно розвивається завдяки підтримці і активній участі регіональних навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти. Важливим вектором партнерства з центрами є також неперервний професійний розвиток методистів та педагогів через спільну організацію вебінарів, тренінг-курсів та функціонування «Творчих педагогічних лабораторій».

Пріоритетним вектором діяльності Інституту є формування інтелектуальної еліти галузі: за два десятиліття підготовлено 22 доктори наук, 53 кандидати наук та 25 докторів філософії. Установа стала першою науковою організацією, яка у 2019 р. успішно акредитувала магістерську програму в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти, підготувавши загалом 79 магістрів.

Напрямок післядипломної освіти та підвищення кваліфікації реалізується через інноваційні програми з цифрової трансформації, стратегічного менеджменту та безбар'єрності. Для педагогічних працівників закладів професійної та фахової передвищої освіти, а також установ, які реалізують державну політику в галузі освіти, у межах спеціальності «А1 Освітні, педагогічні науки» передбачено навчання за освітньо-професійною програмою тематичних курсів «Компетентнісний розвиток керівників та педагогічних працівників у системі професійної освіти». Залучення провідних вчених до підготовки дослідників інноваційного типу забезпечує неперервний професійний розвиток керівників і педагогів відповідно до європейських стандартів якості.

Стратегічне партнерство із закладами вищої освіти сприяє нерозривному зв'язку між науковими пошуками й підготовкою кадрів вищої кваліфікації. Співпраця з провідними університетами – зокрема Вінницьким національним технічним університетом, Національним університетом біо-

ресурсів і природокористування України, Київським національним економічним університетом імені Вадима Гетьмана, Київським національним університетом будівництва і архітектури, Державним торговельно-економічним університетом, Національною академією державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Національним транспортним університетом, Хмельницьким національним університетом, Харківським національним університетом імені В.Н. Каразіна, зокрема його навчально-науковим інститутом «Українська інженерно-педагогічна академія», Глухівським національним педагогічним університетом імені Олександра Довженка, Українським державним університетом імені Михайла Драгоманова, Сумським державним педагогічним університетом імені А.С. Макаренка і Дунайським інститутом НУ «Одеська морська академія» – реалізується через спільну модернізацію програм за спеціальністю «Професійна освіта» й участь у консорціумах Erasmus+. Впровадження гостьових лекцій, організація наукових заходів і розвиток інноваційної платформи «Партнерський простір 015» уможливають ефективний трансфер інновацій в університетське середовище та підготовку дослідників нового покоління.

Міжнародна діяльність Інституту спрямована на інтеграцію української професійної освіти в європейський простір шляхом реалізації масштабних ініціатив. Упродовж двох десятиліть устано-

ва виступала партнером 12 ключових міжнародних проєктів, результати яких заклали підґрунтя для системних реформ у царині професійної освіти. Сьогодні партнерська мережа охоплює провідні інституції Німеччини (BIBB, Goethe-Institut), Польщі, Австрії, Італії, Іспанії й Європейський фонд освіти (ETF), що забезпечує постійний обмін перспективними інноваційними освітніми практиками. Інтернаціоналізація наукового простору відбувається через активну взаємодію із закордонними університетами, зокрема Університетом Констанца і Українським вільним університетом (Німеччина), Університетом Валенсії (Іспанія), Римським університетом Тре (Італія), Віденським університетом економіки та бізнесу (Австрія) та Сілезькою академією (Польща).

Ефективна реалізація стратегічних завдань забезпечується діяльністю п'яти профільних центрів, що функціонують на громадських засадах: Центру сучасних професій і технологій навчання, який здійснює моніторинг ринку праці та адвокацію наукових результатів; Центру енергоефективності, спрямованого на впровадження енергоощадних інновацій; Центру професійного розвитку та безпекової компетентності, місією якого є безперервне фахове зростання кадрів та формування готовності до кризового реагування; Центру міжнародного співробітництва, що координує грантову діяльність та академічну мобільність науковців; а також Центру психологічного супроводу, що забезпечує ментальну підтримку освітян в умовах війни.

У часи найтяжчих випробувань Інститут трансформувався у «Хаб незламності», де наукова робота органічно поєдналася із соціальною відповідальністю. Впровадження концепту «Території стійкості» дало змогу створити модель закладу освіти, що базується на архітектурній і ментальній безбар'єрності. У межах загальнонаціональної програми «Ти як?» науковці реалізують масштабні ініціативи з психосоціальної підтримки ветера-

нів, внутрішньо переміщених осіб, людей із травматичним досвідом. Робота з адаптації ветеранів до цивільного життя через професійне навчання стала одним із ключових пріоритетів установи, що сприяє збереженню людського капіталу і соціальної стабільності суспільства.

Два десятиліття самовідданої праці перетворили Інститут на потужний двигун реформування професійної освіти України. Наш шлях «від наукових досліджень – до кращих освітніх практик» є історією безперервного зростання, а кожен виклик – від пандемії до повномасштабної війни – стимулював нас до розвитку та стратегічного пошуку. Ми довели, що професійна освіта – це жива цивілізаційна цінність, яку створюють люди. Сьогодні наші здобутки є тим міцним фундаментом, на якому ми будемо успішну, безпечну та сучасну державу, де кожен професіонал має можливість для самореалізації.

Дивлячись у майбутнє, ми вбачаємо розвиток професійної освіти в гармонійному поєднанні технологічного прогресу та людських цінностей. Наша стратегія зосереджена на масштабуванні цифрових платформ та інтеграції штучного інтелекту для підготовки фахівців рівня Індустрії 5.0, де технології слугують розкриттю людського потенціалу. Продовжимо розбудову «Території стійкості», забезпечуючи ментальну та архітектурну безбар'єрність у кожному закладі освіти, та впроваджуватимемо інновації для «зеленого переходу» й енергетичної незалежності України. Наша мета – гнучкий та відкритий освітній простір, повністю інтегрований у європейське наукове середовище.

Висловлюю глибоку вдячність нашим воїнам за можливість працювати на рідній землі, усьому колективу Інституту – за невтомну працю та відданість науці, всім нашим партнерам – за синергію розвитку, а також Президії та Відділенню професійної освіти і освіти дорослих НАПН України – за всебічну підтримку та стратегічне лідерство упродовж цих 20 років!

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Електронна бібліотека НАПН України. (б. д.). *Перегляд за установою та за роками*. <https://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/>
- Єршова, Л., & Пригодій, М. (2023). *Система популяризації результатів наукових досліджень Інституту професійної освіти НАПН України*. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14824919>
- Закон України «Про вищу освіту». (2014, 1 липня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
- Закон України «Про освіту». (2017, 5 вересня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Закон України «Про професійну освіту». (2025, 21 серпня). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3988-IX>
- Закон України «Про фахову передвищу освіту». (2019, 6 червня). Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19>
- Інноваційна професійна освіта. (б. д.). *Головна. Сайт електронного продовжуваного видання Інституту професійної освіти НАПН України*. https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/uk/pro_vudannya
- Інститут професійної освіти НАПН України. (б. д.-а). *Головна* [YouTube-канал]. YouTube. <https://www.youtube.com/@ivet-edu-ua>
- Інститут професійної освіти НАПН України (б. д.-б). *Педагог-новатор*. <https://www.innovation.ivet.edu.ua/>
- Пригодій, М., & Лупаренко, Л. (2025). Конкурсні заходи як форма розвитку професійної активності педагогічних працівників (на прикладі конкурсу «Планета ІТ»). *Професійна педагогіка*, 2(31), 62–72. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2025.31.62-72>
- Радкевич, В.О., & Єршова, Л.М. (Ред.). (2024). Науково-методичне забезпечення експериментальної роботи в закладах професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти (2019-2024): інформаційно-аналітичні матеріали до звіту Інституту професійної освіти НАПН України на засіданні Президії НАПН України від 16 травня 2024 р. ІПО НАПН України. *Інноваційна професійна освіта*, 3(16). <https://conference.ivet.edu.ua/index.php/1/issue/view/15>
- Радкевич, В., Пригодій, М., Базиль, Л., Белан, В., Герлянд, Т., Закатнов, Д., Кравець, С., Кручек, В., Маркова, В., Романова, Г. & Тітова, О. (Упоряд.). (2026а). *Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту професійної освіти НАПН України (2006-2026)* (В. Радкевич & М. Пригодій, наук. ред.). Київ: ІПО НАПН України. https://ivet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/05/pokazhchuk_ipo_21.05.26.pdf
- Радкевич, В., Романова, Г., Пригодій, М., Базиль, Л., Герлянд, Т., Закатнов, Д., Кравець, С., Кручек, В., Тітова, О., Белан, В., Лапа, О., Купрієвич, В., Майборода, Л., Байдулін, В., & Маркова, В. (Упоряд.). (2026б). *Інститут професійної освіти НАПН України: два десятиліття розвитку : довідник* (В. Радкевич & Г. Романова, наук. ред.). Київ: ІПО НАПН України. https://ivet.edu.ua/wp-content/uploads/2026/05/dovidnyk_elektronnyj.pdf
- Професійна педагогіка. (б. д.). *Головна. Офіційний сайт журналу*. <https://jrnls.ivet.edu.ua/1/uk/index>

INSTITUTE OF VOCATIONAL EDUCATION OF THE NAES OF UKRAINE: 20 YEARS OF SCIENTIFIC PROGRESS AND INNOVATION

Scientific report presented at the anniversary event of the Institute of Vocational Education of the NAES of Ukraine, 14 May 2026

Valentyna Radkevych

DSc in Education, Professor, Full Member (Academician) of NAES of Ukraine, Director, Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. *The scientific report presents a comprehensive retrospective and analytical assessment of the twenty-year activity of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine (2006–2026) in the context of the evolution of national pedagogical science and responses to large-scale civilisational, security and socio-economic challenges. The key stages of the Institute’s innovative development are identified and systematized: from establishing the theoretical and methodological foundations of the National Qualifications System and the modular competence-based approach to the active design of high-tech digital ecosystems, SMART technologies and the development of dual education. Special attention is paid to the Institution’s activities under martial law, particularly the strategic reorientation of research topics toward ensuring national resilience as well as the professional adaptation of veterans and internally displaced persons. The high effectiveness of the Institute’s interinstitutional cooperation with public authorities, specialized institutes of the NAS, NAES and NAMS of Ukraine, as well as with an extensive network of social partners and employers, is demonstrated, resulting in the development of new professional standards, the establishment of sectoral qualification centers, and the deployment of a large-scale experimental base. The significance of the Institute’s multi-level system for disseminating research results is highlighted, encompassing an extensive network of websites, repositories, the online periodical ‘Innovative Vocational Education’ and the professional journal ‘Professional Pedagogy’. It is substantiated that the Institute’s strong human resource capacity and authoritative research schools enable it to function as a leading analytical center for the modernisation and harmonisation of the national system of vocational and professional pre-tertiary education in line with European standards.*

Keywords: *vocational education; professional pre-tertiary education; Institute of Vocational Education of the NAES of Ukraine; human capital; competence-based approach; digital transformation; Industry 5.0; dual education; experimental activity; post-war recovery.*

Отримано: 15 травня 2026 р.

Прийнято: 25 травня 2026 р.

Опубліковано: 4 червня 2026 р.